

СВЕТИ САВА – ПЛЕМИЋ У ХРИСТУ

Како људима данашњице представити Светога Саву? Људима који јуре Амерички или Аустралијски сан, онима којима је смисао живота у томе да постану не само богати, већ и пребогати. Како га представити онима који упорно покушавају да кроз новац и титуле задобију привилеговани, скоро аристократски живот у друштву? Данас када сви теже да буду део некакве привилеговане мањине којој ће сви да аплаудирају и завиде на успеху, ми се сећамо онога који је све то на рођењу добио, али са седамнаест година све то презрео и одбацио.

Растко Немањић, рођен 1175. године као трећи син српскога краља Стефана Немање, одлучује да напусти двор, да се одрекне својих принчевских привилегија, богатства и угодног живота. Са светогорским монасима бежи, напушта чак и своју државу, и одлази да буде сиромашан, гладан и жедан, али све у име Христово. Знао је Растко Немањић да је племство у ствари синовство и да претпоставља везу са племенитим очевима. Напушта свог телесног оца Стефана Немању и земаљску аристократију, и окреће се Небеском Оцу вапијући и желећи да постане Његово дете по благодати. Са седамнаест година живота схвата да је **богосиновство** – племенито рођење синова Божијих – једини прави аристократизам. То је уједно и највећи степен човековог постојања до кога човек може да досегне у овоме животу – да га кроз Христа Бог Отац прихвати као своје дете. То је тајна усиновљења и тајна спасења у Православној Цркви (Галатима 4:4-7).

Препознаје хришћанство као племениту религију слободних синова Божијих. Све хришћанске врлине, почев од љубави, милости, неосуђивања, праштања, служења другоме, види као племените и узвишене. Хришћанска свест синова Божијих, деце слободе, а не деце нужности и робова овога света, за њега јесте аристократска свест. За њега је сваки хришћанин који воли Бога и људе и који је спреман да се жртвује за другога човека – племић. Увиђа да хришћанска мисија није сопствено егоистично уздизање, припадност недоступној елити, као ни истицање над непросвећеном већином. Хришћанска мисија је у служењу Богу и ближњему, "оном најмањем" човеку коме смо потребни (Матеј 25:31-46), али без сопственог истицања. То постаје и мисија Светога Саве. Свој живот посвећује Христу, као једином Човекољупцу, једином правом хуманисти. На Светој Гори се годинама подвизава, посећује духовнике и мудре старце и учи се од свакога од њих. Тамо доживљава управо оно о чему и апостол Павле сведочи: "А живим – не више ја, него живи у мени Христос" (Галатима 2:20). Тако се богати духовним богатством - које рђа и мољак не могу да поједу, а ни лопов не може да украде (Матеј 6:19-21). То је богатство које је

Свети Сава оставио свом српском народу у наслеђе, и учинио га једним од најбогатијих народа на свету. Широм српских земаља зида цркве, манастире, школе и болнице, и креће да просвећује Србију Христовим јеванђељем. Схватао је да добра економија и јака војска нису једине ствари које су потребне да би један народ опстао. Зато читава просвету окреће човеку као бићу намењеном за вечност. То је једина истинска просвета, која учи човека Вечноме Животу, и показује да је овај наш људски живот само прилика да се задобије вечни и непролазни живот. Прихватањем Христа, други човек престаје да буде конкурент са ким се треба борити око земље, воде, хране, и постаје брат у Христу који је такође намењен за вечност.

Први српски архиепископ Сава са својим братом Стефаном, првим српским крунисаним краљем, постављају Јеванђеље Христово као једино животно начело којим ће се руководити и држава, али и појединци независно од свог социјалног статуса. Он је подарио Христа - победитеља смрти, српском народу, и ставио српску државу под круну Христову, као Вечнога Цара и Вечнога Владара Србије. Српски грб са четири оцила, симболише Христа као јединог истинског краља, а српског краља само као служитеља Христа Бога. У тропару Светом Сави се јасно каже да је он "наставник и учитељ пута који води у живот вечни" кроз Свето Јеванђеље Христово и кроз Христа. И када је немањићка Србија пала под Турско ропство, преживела је Небеска Србија Светога Саве. То је духовна Србија пуна вере у Спаситеља Христа.

Зато га Српски народ слави као свој највећег светитеља и просветитеља. Безброј храмова и манастира широм света су му посвећени, да би се кроз њега као истинског просветитеља, и данас усмеравали ка Спаситељу, Господу Исусу Христу. Упокојио се у Трнову, 14. јануара 1236. године. Нетрулежне мошти су му пренете у манастир Милешеву, где су хиљаде и хиљаде људи сваке године долазиле да се напоје духовном инспирацијом да преживе вишевековно исламско ропство коме се крај није назирао. Да би угасили сваку наду Србима да ће икада бити слободни, Турци отимају мошти светитељске и спаљивају их на Врачару у Београду 1594. године, на месту где се данас налази велелепни храм Светога Саве.

Ни вишевековно ропство, ни прогони, забране богослужења, уништавање цркава и мастира, насилна исламизација, нису убили веру који је Св. Сава усадио у српска срца и српске душе. Он је научио Србина да је намењен за вечност, а не за пролазност, и да је смисао овог пролазног живота у томе да се задобије онај вечни и непролазни живот у Царству Божијем.

ST. SAVA – A NOBLEMAN IN CHRIST

How to introduce St. Sava properly to the contemporary people of the 21st century? To those people who follow the American or the Australian ‘dream’, perhaps to those who see the purpose of life in becoming not only rich, but too rich? How to introduce St. Sava to a generation persistently chasing enough money and titles to acquire a privileged, almost aristocratic status in society? Today, when so many people’s ‘dream’ seems to be defined by becoming members of this privileged minority, of whom everybody will be envious and will applaud we need to remember that one person received all of that at his birth. But that one person, at only seventeen years of age, renounced and left all of it.

Rastko Nemanjic, born 1175. was the third son of a Serbian king Stefan Nemanja. He decides to leave his castle, to renounce his princely privileges, riches and comfortable life. He runs away with monks from Mount Athos, leaves his own country, and goes away to be poor, hungry and thirsty, but all in the name of Christ. The young prince knew very well, that you inherit your noble rights by birth from your noble father. But he’s leaving his earthly father Stefan Nemanja and earthly aristocracy, and turns to his Heavenly Father wanting and asking to become His son by grace. That is the highest level of existence a human can achieve in life – through union with Christ to become by grace what is God by nature – a child of God. Whereas Jesus Christ, the Son of God is God by nature, we become sons of God by adoption. In adoption we become everything God is, except that we do not share His nature, since we still stay human by nature. The ongoing growth into adoption, being an heir of God, is called deification. (Galatians 4:4-7, 2 Peter 1:4). That is the mystery of salvation in the Orthodox Church.

He recognizes Christianity as a noble religion of free sons of God - Christians. St Sava sees all Christian virtues, beginning with faith, self-control, perseverance, godliness, brotherly kindness, mercy, love (2 Peter 1:5-7), and many others, as being noble and exalted. For the sons of God Christian consciousness involves being children of freedom, not children of determination and slaves to this world which we see as aristocratic consciousness. For Rastko, every Christian who loves God and people, and who’s ready to sacrifice himself for the other man – is a nobleman. The Christian mission is not an egoistic self-exaltation. Nor does it involve belonging to an untouchable elite, or to discriminating against the majority which is not enlightened. The Christian mission is to love and serve God and your neighbor (Matthew 22:36-40) and to help “one of the least of these” (Matthew 26:45), but without self-praising and self-promotion. That’s is also St. Sava’s mission. Becoming a monk, Rastko changes his name to Sava, and dedicates his life to Christ - the only Lover of man, the only true humanitarian. He spends years on Mount Athos seeking spiritual guidance, visiting spiritual advisers, confessors, and wise old monks and learning from all of them. That is the place where he experienced what the Apostle Paul witnessed: “It is no longer I who lived, but Christ who lives in

me” Galatians 2:20. That’s how he collects riches which cannot be destroyed by moth and rust, and cannot be stolen by thieves. (Matthew 6:19-21). That’s the treasure St. Sava left to his Serbian nation as an inheritance, and made it one of the richest nations in the world. Throughout Serbian lands St Sava built churches, monasteries, schools and hospitals, and begins to enlighten Serbians with the Gospel of Christ. He knew that a strong economy and a powerful army are not the only things necessary for a nation to survive. That’s the primary reason why our whole education needs to revolve around humans as beings created for eternity. That is the only true education, teaching humans about eternal life, and clearly showing earthly life only as a chance to attain eternal and everlasting life. By accepting Christ, the other man ceases to be a competitor who fights over land, water, food. Rather, he becomes a brother in Christ also dedicated for eternity.

The first Serbian archbishop Sava, together with his brother Stefan, first ever crowned Serbian king, are setting the Gospel of Christ as the only life-guiding principle for the Serbian state, and also for all citizens irrespective of their social status. His gift to the Serbian people is Christ – the conqueror of death. He also puts the Serbian state under the crown of Christ – Eternal King and Eternal Ruler of Serbia. The Serbian crest with four “C”, symbolizes Christ as the only true king, and shows the Serbian king only as a servant of Christ the Lord. The troparion to St. Sava clearly says that he is “ the teacher of the path which leads to eternal life” through Christ and through the Gospel of Christ.

When Nemanjic’s Serbia had fallen under Turkish slavery, Heavenly Serbia established by St. Sava survived. That’s spiritual

Serbia full of faith in Christ our Savior. That’s the main reason the Serbian people celebrate him as their most important saint and enlightener. Numerous churches and monasteries around the world are dedicated to him, in order to help us stay on our path to Christ, our Lord and our Savior, through St. Sava His true disciple. He died in Trnovo, Bulgaria on the 14th of January 1236. His uncorrupted relics are transferred to the monastery Mileseva, where many thousands of faithful kept coming every year to ask for spiritual inspiration to survive Turkish slavery which lasted for almost six hundred years. To quench every hope amongst Serbs, to make them stop dreaming about freedom, the Turks took his relics by force to Vracar in Belgrade, and incinerated them. On that exact spot, a monumental temple dedicated to St. Sava has been erected.

Almost six centuries of slavery, constant persecution, a ban on any type of Christian worship, total destruction of our churches and monasteries and forced Islamisation, none of these uprooted the faith planted in Serbian hearts and Serbia by St. Sava. He taught Serbs to have hope in Christ. To believe that we are created for eternity, not for temporariness. Also, the main purpose of this temporary life is to achieve eternal and everlasting life in the Kingdom of God.

